

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Vierde zondag door het jaar

Deuteronomium 18, 15-20 • Psalm 95 • Eerste Brief aan de Korintiërs 7, 32-35 • Marcus 1, 21-28

Losgewrikt uit de verslaving

HET LIJKT EROP dat Marcus inzage kreeg in Jezus' agenda. Vandaag en volgende week beschrijft de evangelist hoe Hij een dag doorbrengt in Kafarnaüm, een stadje aan de oevers van het blauwe Meer van Galilea.

Op sabbat, de joodse rustdag op zaterdag, trekt Jezus eerst naar de synagoge, naar de kerk. Er is ochtendgebed met lezingen uit de Bijbel. Er worden psalmen gezongen. Dan is er tijd voor een homilie. Iemand uit het publiek mag de Bijbel op het leven leggen en erover vertellen. Jezus staat op. Hij vertelt het oude verhaal van een God die van mensen houdt en ze vrij maakt, ze weer hoop geeft. Maar Hij doet het zo levendig en persoonlijk, dat iedereen in de ban raakt: „Waar haalt Hij dat vandaan? Hij spreekt niet met een vermanende vinger. Hij sluit ons niet op in onze kleinheid en zondigheid. Hij heeft 'gezag'. Hij opent vergezichten. Het is alsof we Adem krijgen. Onder macht krimpt een mens weg of treedt in verzet. Naar gezag luister je, vanzelf.”

En dan gebeurt er iets. Die rare man is er weer in de synagoge, zoals elke zaterdag. Nu zouden wij een psychiatrische of neurologische diagnose klaar hebben, al lijkt het toch niet helemaal dat. Er staat: „een mens in een onreine geest”. De man leeft in de onreine geest. De duivel leeft niet in hem, hij leeft in de duivel. Het lijkt een verslaving. Die mens is geen baas meer in eigen huis. De verslaving is zijn baas – de pillen, de drank, de drugs, de porno, zijn carrière, de vele mislukte relaties. Hij is slachtoffer. Paulus moet die machten ook gekend hebben: „Ik doe wat ik niet wil en ik doe niet wat ik wil.”

Het verhaal komt al een beetje dichterbij ons leven. Machten die ons overheersen: „Ik kan het niet laten, ik kan er niet tegenop. Ik val steeds weer en ik wil het niet. Ik ben mezelf kwijt. Ik zou wel willen kunnen, maar ik kan niet meer willen.” Paulus leert ons dat het allereerste begin van herleven hierin bestaat: erkennen en toegeven. „Ik ben verslaafd, er zijn verslavende krachten in mij, sterker dan mijn goede wil. Dat zijn die Machten.” Terug naar het evangelie. Als Jezus dichterbij komt, protesteren de Machten luidop. Ze kunnen die vrijheid in Jezus' preek niet aan. Ze willen binden, insnoeren. Ze willen niet bevrijden, maar knevelen. De Machten schreeuwen tot Jezus: „Wie ben jij, Jezus?” Of: „Wie ben jij, mijn vrouw, mijn man, mijn kind dat jullie mij de les willen spellen? Ik ben niet verslaafd. Ik ben baas in mijn leven. Ik weet wat ik doe! Jullie maken me kapot. Jullie gunnen me geen pintje of een jointje. Ik heb niets met die andere vrouw of man! Jullie veroordelen almaar. Ik wil leven, leven voluit. Ik wil vrij zijn, los-bandig vrij.”

„Zwijg,” zegt Jezus, „zwijg, verslavende Machten. Verlaat die mensen, die mijn vrienden zijn. Jullie knevelen hun wil. Jullie beheersen hun fantasie. Ga weg uit hun leven. Laat die mensen vrij.”

Het wordt een gevecht tegen de verslaving. Die Machten wijken niet zomaar. Mijn leven schudt en beeft en trilt. Ik roep en schreeuw in wanhoop. Ik ween. Maar de stem blijft klinken: „Wat doe je met je leven? Wat doe je met je partner? Wat doe je met je kind?” Er zijn stuip trekkingen van het verleden. Ik spuw mijn gal uit in het gezicht van de mensen die me nabij zijn, maar ze blijven me vasthouden. We hebben goede gidsen nodig om het te halen: een arts, een geestelijke begeleider, trouwe mensen om ons heen. En vooral gebed, een levende relatie met Jezus, de enige bevrijder ten gronde. „Onze Vader, leid ons niet in bekoring, of als we er al in verward raakten, haal ons eruit.” De bezetene uit het evangelie erkent en bekent. De ban is gebroken, maar hij zal verdere hulp nodig hebben. Trouwe hulp.

Ik hoop dat we zo'n mensen ontmoeten, die ons in houwetrouw nabij blijven. Ik bid dat we zulke mensen kunnen zijn voor anderen onder invloed van Machten, houwetrouw, steeds opnieuw: „Ik geloof in je. Ik blijf je trouw, ook al gaan we door een hel. Ik wil de boze machten in je bedwingen. Met de arts, met de begeleider, met mijn liefde en met Jezus.”

Ik weet op Jezus' gezag dat er dan een Derde Dag komt, een paasmorgen: „Ik kreeg je terug, bevrijd van boze knevelende Machten. Je bent weer van mij. Ik ben weer van jou.” Goddelijk bevrijdingswerk is er dan in ons midden gebeurd. De liefde kent geen rustdag, zal Jezus nog zo vaak zeggen.

KRIS DEPOORTERE

VIERDE ZONDAG DOOR HET JAAR
1 februari 2009

Eerste lezing *Deuteronomium 18, 15-20*

Mozes sprak tot het volk en zei: „Uit uw eigen broeders zal de Heer uw God een profeet doen opstaan zoals ik dat ben, naar wie gij moet luisteren. Gij hebt dat immers bij de Horeb op de dag van de samenkomst aan de Heer uw God gevraagd. Toen hebt gij gezegd: ‘Laat mij de stem van de Heer mijn God niet meer horen en dat grote vuur niet meer zien, anders sterf ik.’”

„De Heer heeft mij toen gezegd: ‘Zij hebben gelijk, Ik zal uit hun broeders een profeet doen opstaan zoals gij dat zijt. Ik zal hem mijn woorden in de mond leggen en hij zal hun alles zeggen wat Ik hem opdraag. En van hem die geen gehoor geeft aan de woorden die hij in mijn naam spreekt, zal Ik zelf rekenschap vragen. Is er een profeet die zich vermeet in mijn naam te spreken zonder dat Ik hem opdracht heb gegeven, of die spreekt in de naam van andere goden, dan moet hij sterven, die profeet.’”

Tweede lezing *Eerste Brief aan de Korintiërs 7, 32-35*

Broeders en zusters,

Ik zou willen dat gij zonder zorgen waart. Wie niet getrouwd is, heeft zorg voor de zaak van de Heer, hoe hij de Heer kan behagen. Maar de getrouwde heeft zorg voor aardse zaken en wil zijn vrouw behagen, en zijn aandacht is verdeeld. De vrouw die geen man meer heeft, en het ongehuwde meisje hebben zorg voor de dingen van de Heer, om heilig te zijn naar lichaam en geest. De getrouwde vrouw wijdt haar zorgen aan aardse dingen en zij wil haar man behagen. Dit alles zeg ik tot uw bestwil, niet om uw vrijheid aan banden te leggen; het gaat mij alleen om de eerbaarheid en om een onverdeelde toewijding aan de Heer.

Evangelie *Marcus 1, 21-28*

In die tijd kwamen Jezus en zijn leerlingen in Kafarnaüm, en op de eerstvolgende sabbat ging Hij naar de synagoge waar Hij als leraar optrad. De mensen waren buiten zichzelf van verbazing over zijn leer, want Hij onderrichtte hen niet zoals de schriftgeleerden, maar als iemand die gezag bezit. Er bevond zich in hun synagoge juist een man die in de macht was van een onreine geest en luid begon te schreeuwen: „Jezus van Nazaret, wat hebt Gij met ons te maken? Ge zijt gekomen om ons in het verderf te storten. Ik weet wie Gij zijt: de Heilige Gods.” Jezus voegde hem toe: „Zwijg stil en ga uit hem weg.” De onreine geest schudde hem heen en weer, gaf nog een luide schreeuw en ging uit hem weg.

Allen stonden zo verbaasd ze onder elkaar vroegen: „Wat betekent dat toch? Een nieuwe leer met gezag! Hij geeft bevel aan de onreine geesten en ze gehoorzamen Hem.” Snel verspreidde zijn faam zich naar alle kanten over de hele streek van Galilea.